

Asia: VN/20350/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ASH ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi alkoholilain muuttamisesta.

Lausunnolla oleva hallituksen esitys on jatkoa hallituksen aiemmille alkoholin myyntiä vapauttaville esityksille. Lausuttavan esitysluonnoksen tarkoituksena on laajentaa paikallisten alkoholijuomien pientuottajien ulosmyyntioikeuksia. Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jonka mukaan mahdollistetaan kaikille kotimaisille pien- ja käsityöläispanimoille, pientislaamoille ja viinitiloille niiden tuotteiden myynti valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla.

Suomen ASH vastustaa hallituksen esitystä samoin perustein kuin aiemmin antamissaan lausunnossa. Alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja käyttäjille, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle. Vaikka alkoholijuomat tuottavat verotuloja yli miljardin euron vuositasolla, aiheuttaa alkoholinkäyttö yhteiskunnalle, yrityksille ja yksilöille miljardien eurojen välittömiä ja välillisiä kustannuksia. Nyt lausuntokierroksella oleva esitys ei edistä lain tavoitetta, sillä alkoholin saatavuuden helpottaminen lisää alkoholin kulutusta.

Suomen ASH painottaa, että nykyinen alkoholin vähittäismyyntin yksinoikeusjärjestelmä on tärkeä säilyttää, koska se on tehokas keino ehkäistä alkoholin käyttöä sekä vähentää kulutusta, väestötason haittoja, terveydenhuollon kuormitusta ja yhteiskunnalle alkoholin käytöstä aiheutuvia kustannuksia. Nyt lausuttavana oleva esitys kaventaisi Alkon monopoliasemaa, kun valmistuspaikoilta voitaisiin myydä nykyään ainoastaan Alkon vähittäismyyntimonopolin piiriin kuuluvia alkoholijuomia.

Maailman terveysjärjestö WHO:n kolme keskeisintä suositusta alkoholihaittojen vähentämiseksi ovat saatavuuden rajoittaminen, hintasääntely ja alkoholimainonnan rajoittaminen. Alkoholihaittoja voidaan ehkäistä ja vähentää tehokkaimmin käyttämällä kaikkia kolmea keinoa yhdessä. On tärkeää välttää sellaisia muutoksia, joiden tiedetään heikentävän suomalaisten hyvinvointia, terveyttä, arjen turvallisuutta ja sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä sekä joiden tiedetään lisäävän yhteiskunnalle haitoista aiheutuvia kustannuksia.

Alkoholilakia uudistettaessa olisi tärkeää tehdä muutosten kokonaisvaikutusten arviointia. Suomen ASH pitää ongelmallisena, että hallitusohjelmaan perustuvia alkoholilain muutoksia toteutetaan yksittäisinä, toisistaan erillisinä muutoksina, jolloin kokonaisvaikutusten arviointi hankaloituu merkittävästi.

Lopuksi Suomen ASH haluaa muistuttaa, että lausuttavana oleva lakiesitys ei edistä perustuslain 19 §:n 3. momentin tavoitetta, joka velvoittaa julkista valtaa edistämään väestön terveyttä ja kehittämään yhteiskunnan olosuhteita yleisesti terveyttä edistävään suuntaan kaikilla hallinnonaloilla.

Professori Pekka Puska, Suomen ASH ry:n puheenjohtaja

Anne Taulu, Suomen ASH ry:n toiminnanjohtaja

Taulu Anne
Suomen ASH ry